

Nr 440.

Av herr **Ossbahr**, *angående ändringar i staten för officerare vid trängen.*

I bilaga till 1936 års statsverksproposition, fjärde huvudtiteln, är bland anmälda, till Kungl. Maj:t inkomna skrivelser (sid. 1) upptagen bl. a. inspektörens för trängen skrivelse den 5 augusti 1935 angående utökning av staten för officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen, vari inspektören för trängen gjort framställning om sådan ändring av nämnda stat, att däri måtte uppföras

dels ytterligare fyra regementsofficersbefattningar,

dels ytterligare fyra underofficersbeställningar.

En liknande skrivelse ingavs av samme inspektör den 12 augusti 1934, vari framställning gjordes om ändring av staten för officerare vid trängen därhän, att den nuvarande, vilken upptager

1 överste,

2 överstelöjtnanter och

3 majorer,

måtte fastställas till:

1 överste,

4 överstelöjtnanter och

5 majorer.

I bilaga till 1935 års statsverksproposition, fjärde huvudtiteln, under III. truppförbanden, sid. 24, har chefen för försvarsdepartementet häröver anfört:

»I skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 augusti 1934 har inspektören för trängen på anförda skäl hemställt om ändring av denna stat sålunda, att antalet beställningar för överstelöjtnanter måtte ökas från två till fyra samt antalet beställningar för majorer från tre till fem. Ehuru vissa skäl synas tala för jämkning uti den genom 1925 års härordningsbeslut fastställda avvägningen av antalet regementsofficierare vid trängen, kan jag likväl ej nu, på grund av frågans samband med försvarskommissionens organisationsutredningar, tillstyrka, att förslag i ämnet avlåtes till riksdagen.»

Kungl. Maj:t har icke heller i år upptagit det av inspektören för trängen framförda förslaget. Någon motivering härtill har icke anförts. Vi anse emellertid, att av vad i inspektörens för trängen ovannämnda skrivelser och särskilt av i den förstnämnda skrivelsen förebragta utredningen framkommit är av sådan betydelse, att redan innevarande års riksdag, oavsett hurudant det slutliga avgörandet i försvarsfrågan kan bliva, bör fatta beslut

i föreliggande fråga vad avser statens utökande med regementsofficerare i enlighet med den avgivna framställningen.

Nämnda utredning visar, att under de år, som 1925 års försvarsordning tillämpats, åtskilliga förhållanden hava inträffat, vilka påkalla en revidering av för trängen beräknade fredsstater. Sålunda har den utveckling av underhållstjänsten i modern mening, som under åren ägt rum, kommit att ställa synnerligen stora krav på mångsidighet i den utbildning, som bedrivs vid trängtrupperna. Här må i detta sammanhang endast nämnas den stora utveckling på motorismens område, som ägt rum och allt fortfarande pågår, samt därmed sammanhängande utbildningskrav inom biltjänstens alla grenar, transporttjänst, verkstads- och reparationstjänst, trafiktjänst m. m., samt vidare berättigade krav på en mera tidsenlig och rationell sjukvårdstjänst, vilka i sin tur medfört betydande utvidgningar i utbildningshänseende. I samband härmed må framhållas, att utbildningen av värnpliktiga läkare (andra året) sedan flera år tillbaka förlagts till trängen och tager i anspråk såväl officerare som underofficerare i en omfattning, varmed 1925 års försvarsorganisation icke räknat. Likaså har utbildningen av värnpliktiga studenter krävt större tillgång på befäl än vad nämnda härordning avsett, då det visat sig nödvändigt att organisera denna utbildning på dubbla kompanier för att tillförsäkra befälseleverna en fullgod utbildning. Även på grund av andra förhållanden — bl. a. ökade krav på högskole- och specialutbildning av truppslagets officerare — ha officerskadrarna vid trängkårerna kraftigt beskurits till förfång för det ordinarie utbildningsarbetet. Det är därför påtagligt, att åtgärder måste vidtagas för nämnda kadrars utökande, ett förhållande som även försvarskommissionen till fullo beaktat.

Ehuru det sålunda kan vara önskvärt, att sådana åtgärder utan dröjsmål vidtagas, synes mig emellertid — trots därmed förenade olägenheter — med den slutliga revideringen av trängens fredsstater böra anstå för att i ett sammanhang upptagas i samband med vår försvarsfrågas slutliga lösning.

För att emellertid icke utbildningsarbetet skall äventyras utan bliva effektivt under den tid, som återstår, till dess en beslutad ny försvarsordning kan hinna komma att verka, är partiell revidering av nämnda fredsstat omedelbart erforderlig i vad avser antalet regementsofficerare.

Det förut omnämnda utökade utbildningsarbetet i förening med otillräcklig tillgång på befäl medför naturligen ökade arbetskrav och fordringar på cheferna för trängkårerna, vars arbetsbörda redan förut synes mig vara av alltför stor omfattning för att av en man kunna tillfredsställande medhinnas. En jämförelse, som i den ovannämnda utredningen gjorts mellan antalet regementsofficerare vid de olika truppslagen, giver vidare vid handen, att trängen är det enda truppslag, där truppförbandscheferna sakna tillgång på regementsofficerare — två artillerikårer undantagna. Den samlade arbetsbörda, som sålunda vid övriga truppslag kan fördelas mellan regementscheferna och en eller flera regementsofficerare, tynger vid trängkårerna en

enda man, kårchefen. Vid en trängkår äro visserligen utbildningsenheterna i regel numerärt mindre, men å andra sidan äro dessa enheter av så olikartad beskaffenhet, att de var för sig kräva specialutbildning. Enbart detta förhållande understryker, synes mig, behovet av att kårchefen för utbildningsarbetets ledande, organiserande och inspekterande erhåller en kraft till sin omedelbara hjälp. Härtill kommer att omfattningen av ärenden rörande expedition, mobilisering, kasernvård och förvaltning vid en trängkår är fullt ut lika stor som vid övriga truppförband, i vissa avseenden t. o. m. större, såsom beträffande förvaltningsgöromål. Under det att övriga truppförbandschefer hava möjlighet att avlasta en del av dessa göromål på sin(-a) regementsofficer(-are) såsom t. ex. det omfattande mobiliseringsarbetet, har en kårchef vid trängen att personligen handlägga alla dessa göromål. Denna organisation är icke lämplig och giver icke en kårchef möjlighet att i erforderlig utsträckning och omfattning så inverka på och leda utbildningsarbetet, — vilket dock är hans viktigaste åliggande — som önskvärt är. För att detta skall bli möjligt fordras till varje kårchefs förfogande en regementsofficer. En annan mycket stor olägenhet, som framträder till följd av knappheten i trängens fredsstater, är, vilket ävenledes framhållits i förutnämnda utredning, att rekryteringen av trängens truppförbandschefer måste ske direkt ur kaptensgraden. Vid övriga truppslag äger detta urval rum bland mångåriga regementsofficerare. Det kan varken ur principiell eller ekonomisk synpunkt vara riktigt att chefsbefattning vid truppförband besättes med regementsofficer av majors grad.

Se i övrigt bilagorna A och B samt 1—3.

Som av det ovan anförda framgår har

dels chefen för försvarsdepartementet i sitt ovan refererade yttrande till 1935 års statsverksproposition i sak uttalat sin principiella anslutning till föreliggande framställning,

dels försvarskommissionen i sina avgivna förslag — främst i sitt s. k. majoritetsförslag men även i dess medlemmars reservationsvis avgivna förslag — godkänt här ifrågasatt revidering av trängens fredsstat. Vid sådant förhållande synas mig inga farhågor behöva hysas för att det slutliga beslutet i försvarsfrågan genom bifall till här avgiven framställning i något hänseende skall föregripas. Däremot skulle ett bifall i framställningen medföra så utomordentligt stora fördelar för utbildningsarbetets bedrivande, att ett ytterligare uppskov ur denna synpunkt vore att djupt beklaga.

Med anledning av vad här anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte å stal för officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen uppföra två nya överstelöjtnantsbeställningar (lönegrad O5) och två nya majorsbeställningar (lönegrad O4).

Stockholm den 23 januari 1936.

Carl Patric Ossbahr.

Bilaga A.

Till Konungen.

Med underdånig skrivelse den 12 augusti 1934, nr 1036, föreslog jag vissa av samtliga arméfördelningschefer tillstyrkta ändringar i staten för officerare och underofficerare vid trängen, vilka inneburo en utökning av staten i fråga med fyra regementsofficerare. I nämnda skrivelse framhöll jag även, att en revidering av personalstaterna vid trängen över huvud taget vore erforderlig. Med hänsyn till frågans samband med försvarskommissionens organisationsutredningar avläts icke något förslag i ämnet till 1935 års riksdag.

Enligt vad jag under hand erfarit, torde de förslag och synpunkter, som jag framlagt i ovan berörda skrivelse bliva beaktade i försvarskommissionens betänkande. Det synes mig för den skull icke erforderligt, att för närvarande låta inom tränginspektionen verkställa någon ytterligare utredning angående trängens personalstater.

Emellertid undandraget det sig mitt bedömande, i vilken omfattning 1936 års statsverksproposition kommer att påverkas av försvarskommissionens blivande förslag. Men det är, som jag framhållit i fjolårets skrivelse, oundgängligen nödvändigt, att en personalförstärkning så snart ske kan komma till stånd vid trängen. Vid sådant förhållande anser jag mig skyldig fästa Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på vikten av att redan vid 1936 års riksdag de befälsgrupper vid trängen, vilkas rekrytering alltid är förenad med en avsevärd tidsutdräkt, erhålla en med hänsyn härtill lämpligt avvägd förstärkning. Vad beträffar officersgruppen, synes denna i enlighet med vad jag anfört i ovan berörda skrivelse i första hand böra utökas med fyra regementsofficerare. Huru dessa böra fördelas på olika tjänstegrader torde böra göras beroende av de grunder, som härutinnan komma att framdeles tillämpas. Vad angår underofficersgruppen torde med hänsyn till läget inom furirgruppen utökningen böra omfatta fyra underofficerare. På grund av befodringsläget inom underofficersgruppen böra samtliga upptagas såsom fanjunkare.

I enlighet med jag ovan anfört, får hos Eders Kungl. Maj:t i underdånighet jag anhålla, att i staten för officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen avsedd att föreläggas nästkommande års riksdag måtte uppföras

dels ytterligare fyra regementsofficersbefattningar, fördelade i lönegrader enligt de grunder, som härutinnan komma att framdeles tillämpas,

dels ytterligare fyra underofficersbeställningar, samtliga i lönegraden Uo3.
Stockholm den 5 augusti 1935.

Underdånigst
Axel Bredberg.
Inspektör för trängen.

/Thorgny Unge.

Bilaga B.

Till Konungen.

Vid beräkningen av truppförbandens fredsstater uti 1925 års härordning följde man i huvudsak de av försvarsrevisionen angivna grundsatserna. För kostnadernas nedbringande eftersträvade man sålunda att i möjligaste mån begränsa den aktiva personalen. I staterna uppfördes icke heller dylik personal i större omfattning än som för fredstjänstens behöriga upprätthållande ansågs oundgängligen erforderlig. Man utgick härvid efter vissa angivna beräkningsgrunder från det behov av befäl m. m., som förefanns under sommarhalvåret vid utbildningen av flertalet värnpliktiga.

Det är tydligt, att under de år, som härordningen varit i tillämpning, åtskilliga omständigheter inträffat, som kunna påkalla en revidering av de sålunda beräknade fredsstaterna. Det kan, vad trängtrupperna beträffar, erinras om, att vid tidpunkten för härordningens utarbetande underhållstjänsten i modern mening, vilken tjänst trängtrupperna främst företräda, var ett även inom armén ganska okänt begrepp. Numera är dess avgörande betydelse för verksamheten i fält av alla erkänd, även om densamma icke ännu är tillräckligt beaktad ens inom militära kretsar. Det var försvarsrevisionen bl. a., som sålunda först fäste uppmärksamheten på, att utbildningen i biltjänst, kanske numera trängtruppernas viktigaste utbildningsgren, borde frigöras från utbildningen i anspannstjänst. På grund av riksdagens egen åtgärd organiserades vidare genom 1925 års härordning vid varje trängkår ett bilkompani i fred. Den snabba utveckling, som ägt rum inom trängtruppernas samtliga verksamhetsgrenar — biltjänst, anspannstjänst och sjukvårdstjänst —, under de år, som härordningen bestått, måste otvivelaktigt i hög grad påverka storleken av trängtruppernas fredsstater. Vissa förändringar i avseende på utbildningens organisation hava även vidtagits under den tid, härordningen varit i kraft, vilka i och för sig hava medfört nya icke beräknade krav på fredspersonal. Så har utbildningen av studenter och likställda blivit omlagd, varigenom dubbla studentkompanier måste organiseras under sommarhalvåret. Till trängtrupperna har vidare försöksvis överflyttats andra årets utbildning av värnpliktiga läkare. Befälets utbildning har erhållit en vidgad omfattning. En ständig försöksverksamhet tager särskilda krafter i anspråk. Ersättningsreservens utbildning har blivit omlagd o. s. v. Frågan om trängtruppernas personalstater är emellertid av den omfattning, att jag icke nu är beredd i dess helhet underställa densamma Eders Kungl. Maj:ts prövning. Däremot anser jag, att regementsofficersstater kan redan nu göras till föremål för revidering. En sådan bör även omedelbart företagas, därför att ett uppskov med densamma skulle medföra allvarliga olägenheter. Ur ekonomisk synpunkt synes ej heller något hinder för statens revidering i berörda avseende kunna föreligga, då revideringen i fråga, vilket framgår av den följande utredningen, endast medför en relativt oväsentlig kostnadsökning.

Den genom 1925 års härordning fastställda och alltjämt gällande staten för officerare, underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen upptager såsom regementsofficerare:

- 1 överste
- 2 överstelöjtnanter och
- 3 majorer.

Av dessa regementsofficerare är översten inspektör för trängen. Till hans föfogande har alltsedan statens första tillämpning stått 1 regementsofficer. Denna placering har även visat sig ändamålsenlig. Jag har därför icke någon anledning att i detta sammanhang beröra tränginspektionen och dess personalorganisation. Återstående fyra regementsofficerare äro placerade vid trängkårerna såsom kårchefer. Det finns sålunda en regementsofficer vid varje trängkår, nämligen kårchefen.

Vad angår behovet av regementsofficerare vid trängkårerna angiver härordningspropositionen, att beräkningen skett i överensstämmelse med av revisionen angivna grunder. Någon motivering för att antalet regementsofficerare begränsats till 1 vid varje trängkår lämnas emellertid icke i försvarsrevisionens betänkande. Antalet regementsofficerare vid truppförbanden överhuvudtaget synes ock hava blivit bestämt efter växlande, ofta mycket summariska grunder. — Vid ingenjörtrupperna, vilka i likhet med trängtrupperna äro organiserade i kårer, räknar man för närvarande med 2 regementsofficerare vid varje kår. Försvarsrevisionen räknade även utan närmare motivering med detta antal för de större ingenjörkårerna, nämligen med 1 kårchef och 1 regementsofficer till föfogande såsom bl. a. kasern-, mobiliserings- och rekryteringsofficer. — Vid kavalleriets regementen, vilka i avseende på behov av regementsofficerare synas ganska jämförliga med trängkårerna, finnas 2 regementsofficerare varav en överste och chef. Detta behov motiveras däremot utförligare i försvarsrevisionens betänkande, var till hänvisning göres i 1925 års härordningsproposition. Förutom regementschefen erfordrades liksom hittills 1 regementsofficer per regemente. Denna vore avsedd att vid förefallande behov tjänstgöra såsom regementschefens ställföreträdare, att biträda vid ledande av viss utbildning, särskilt befälsutbildningen, att handlägga och inför regementschefen föredraga mobilisering och rekryteringsärenden samt att tjänstgöra såsom kasernofficer, dagmajor och eventuellt såsom kassakontrollant. Jämväl ur mobiliseringssynpunkt vore ifrågavarande regementsofficer nödvändig. — Vad beträffar artilleriet finnas vid varje regemente i regel 4 regementsofficerare — 1 överste och regementschef, 1 överstelöjtnant och 2 majorer. — Av de 3 sistnämnda förutsattes enligt försvarsrevisionens beräkningsgrunder en stå till regementschefens föfogande för handläggning av mobiliserings- m. fl. ärenden, för tjänstgöring såsom kasernofficer, för ledning och planläggning av viss befälsutbildning samt de båda övriga vara i trupptjänst. Artilleriets båda kårer, Norrbottens och Gotlands artillerikårer, hava däremot i likhet med trängkårerna endast 1 regementsofficer, kårchefen. Någon motivering till denna begränsning finnes icke vare sig i proposition eller försvarsrevisionens betänkande. Huru förhållandena gestalta sig vid artilleriets kårer undandraget sig mitt bedömande. De i det följande påvisade svårigheterna vid trängen, att omedelbart ur kaptensgraderna på ett riktigt sätt rekrytera de så betydelsefulla chefsposterna, kunna dock icke förefinnas vid artilleriet med dess rikedom på befodringsmöjligheter.

Vad slutligen angår infanteriet räknar varje normalregemente 4 regementsofficerare och varje regemente med begränsad organisation 3 regementsofficerare. Endast vid Gotlands infanterikår är antalet regementsofficerare begränsat till 1. Att märka är emellertid, att militärbefälhavaren för det direkta befälet över kåren. Även vid infanteriet har antalet regementsofficerare blivit bestämt under hänvisning till de av försvarsrevisionen angivna beräkningsgrunderna. Dessa, som återfinnas på sid. 383 av revisionens betänkande, äro ganska utförliga och hava även visat sig enligt min upp-

fattning riktiga. De synas mig därför kunna tjäna till ledning vid bedömning av regementsofficersbehovet vid trängkårerna.

Utbildningsarbetets ledande och övervakande ansågs erfordra 2 regementsofficerare, förutom regementschefen. Antalet utbildningsenheter vid flertalet regementen beräknades under sommarrekrytskolan uppgå till 7 kompanier. — Vid en trängkår äro visserligen utbildningsenheterna till sin storlek mindre på grund av den begränsade värnpliktskontingenten. De beröra däremot trenne vitt skilda verksamhetsgrenar eller tjänster: anspans-, bil- och sjukvårdstjänst. Inom varje sådan tjänst finnas under sommarhalvåret 3 till 4 utbildningskategorier för fast anställda värnpliktiga underbefälselever, värnpliktiga, uttagna till linjetjänst, och värnpliktiga uttagna till ersättningsreserven såsom billörare. Härtill kommer specialutbildning av olika slag, såsom utbildning till bilmekaniker, signalister, trafiksoldater, kulsprutemanskap, hovslagare o. s. v., samt vid en trängkår — T 1 — utbildning av studenter, officers- och reservofficersaspiranter samt värnpliktiga läkare. Allt det är ett synnerligen omfattande och mångsidigt utbildningsarbete, som bedrivs vid en trängkår i våra dagar.

Regementsofficerare erfordras vidare enligt försvarsrevisionens uppfattning vid ett infanteriregemente för handläggning och föredragning inför regementschefen av mobiliserings-, värnplikts- och landstomsärenden ävensom rörande kasernetablissemmentets vård och underhåll. Rekryteringsärenden borde vidare handhas av regementsofficer under regementschefen. — Vad först beträffar handläggning av mobiliseringsärenden är denna utan tvekan särskilt svår och krävande vid en trängkår. Mobiliseringen vid ett trängtruppförband måste omfatta icke blott personalen utan även hästar, anspansfordon och hilar i stort antal samt avse en mångfald formationer av olika slag för sjukvård, transporter och etapptjänst. Ett särskilt försvarande moment vid trängtruppförbandens mobilisering är i allmänhet det förhållandet, att tillgången på aktiv personal i alla grader är så begränsad, och att reservpersonal och värnpliktig personal måste tagas i anspråk i större utsträckning än vid truppförband ur andra truppslag. I avseende på värnplikts- och landstomsärenden finnes däremot vid en trängkår icke någon motsvarighet till arbetet vid ett infanteriregemente, där chefen tillika är inskrivningsbefälhavare, men värnpliktsärenden förekomma dock vid en trängkår i samma omfattning som vid andra truppförband, tillhörande specialtruppslagen. Vad slutligen angår ärenden rörande kasernetablissemmentets vård och underhåll samt rekryterings- och därmed sammanhängande civilanställningsärenden råda samma arbetsförhållanden vid en trängkår som vid ett infanteriregemente.

Ovan har lämnats en översikt över antalet regementsofficerare vid truppförbanden ur olika truppslag samt en redogörelse för de motiv, som officiellt synas hava legat till grund för dess bestämmande vid härordningens genomförande. Av nämnda redogörelse torde hava framgått, att den begränsning av antalet regementsofficerare, som skedde vid trängkårerna, icke står i överensstämmelse med de sakskaäl, som blivit framlagda i försvarsrevisionens betänkande i fråga om nämnda antal vid truppförbanden i allmänhet, utan uteslutande synes kunna tillskrivas en vid tiden för härordningens genomförande starkt framträdande strävan att till det yttersta nedpressa kostnaderna för den aktiva kadern. Likaledes torde hava framgått, att besparingssträvandena gått särskilt hårt fram i fråga om trängkårerna, ett förhållande, som uteslutande torde hava varit beroende av

det oklara läge, vari hela trängens organisationsfråga befann sig vid tiden för härordningens genomförande, samt den bristande förståelse, som på den grund också förefanns för trängens så betydelsefulla uppgifter. Det har därför synts mig angeläget att i fråga om regementsofficersbehovet vid trängkårerna låta verkställa en ingående undersökning för att snarast få erforderlig rättelse till stånd.

De ämbetsåligganden, som tillkomma en kårchef vid trängtrupperna, kunna i huvudsak hänföras till expeditionstjänst (daglig handläggning av löpande ärenden), förvaltning, mobilisering och utbildning.

Vad först expeditionstjänsten beträffar framgår dess omfattning av nedanstående tabell, som upptager antalet inkomna och avgående skrivelser på olika avdelningar under utbildningsåret 1932—1933 vid Svea trängkår.

Kårexp. avd.	Utbildningsåret 1932—1933		
	Antalet skrivelser		Antalet avgivna mera omfattande yttranden, rap- porter m. m.
	Ink.	Avg.	
trupp-	1 969	979	44
vapenvårds-	122	40	16
byggnads-	109	62	10
intendentur-	264	251	42
sjukvårds-	166	103	17
veterinär-	23	74	2
tyg-	57	107	30
mobiliserings-	80	56	3
Summa	2 790	1 672	164

Vid en annan trängkår har en jämförande statistik upprättats över antalet ärenden, som registrerats å avdelning I under kalenderåret 1933 vid ett infanteri- och ett kavalleriregemente samt vid en trängkår, samtliga förband förlagda inom samma garnisonsstad. Densamma återfinnes nedan.

Truppförband	Å avdelning I registrerade		Antal reg- ments-(kår-) order
	Inkommande nr	Utgående nr	
Infanteriregemente	1— 995 ¹	1—954	80
Kavalleriregemente	1—1 117 ¹	1—712	126
Trängkår	1—1 138	1—857	131

En på grund av sin föregående tjänstgöring i expeditionstjänst synnerligen tränad kårchef uppskattar arbetet med denna tjänst till fem timmar dagligen.

I fråga om förvaltningsgöromål torde främst böra erinras om, att dessa äro och komma att förbliva särskilt krävande för en kårchef, därför att förvaltningen är förenad med personligt juridiskt och ekonomiskt ansvar. Ett sådant ansvar påvilar för närvarande kårchef i fråga om en mångfald förvaltningsärenden av olika slag såsom beträffande samtliga anslag och

¹ Värnpliktsärenden i särskild registratur.

dessas ändamålsenliga och ekonomiska handhavande, förråd av materiel och livsmedel såväl för fred och krig, inköp av alla slag, upphandlingar och kassationer, manskapets utspisning, hästarnas furagering och vård, sjuk- och hälsovård, underhåll av etablissement och lokaler för förläggning, utspisning, marketenteri m. m., tillsyn och vård av utlämnad materiel och motorfordon, drift vid verkstäder av olika slag o. s. v.

För att ytterligare belysa omfattningen av hithörande ärenden anhåller jag i underdånighet få bifoga en av regementsintendenten vid T 3 utarbetad V. P. M. (bil. 1) rörande de förvaltningsärenden, å avd. IV — intendenturavdelningen — som tillkomma kårchef vid trängkår. Förvaltningsärenden förekomma även i betydande omfattning på andra expeditionsavdelningar vid en trängkår, särskilt å dess tygavdelning.

Beträffande mobiliseringen har redan i det föregående framhållits, att denna snarare är mer omfattande vid en trängkår än vid ett infanteriregemente. Det torde icke vara erforderligt att närmare ingå på hithörande frågor, vilka på grund av sin hemliga natur i så fall påkalla särskild skrivelse. För en riktig värdesättning av mobiliseringsarbetets inflytande vid bedömandet av förevarande fråga är det endast nödvändigt känna, att mobiliseringsplanen icke är en samling handlingar, vilka en gång upprättade kunna ligga oförändrade år från år, utan oupplösligt hänger samman med det ständiga utbildningsarbetet av truppförbandets personal av alla grader och alla kategorier. Särskilt vid trängtrupperna med dess ringa tillgång till aktiv personal och dess många tjänster och specialformationer, måhända ett 40-tal av olika slag, beridna, hästanspända och motoriserade, framträder ett behov att målmedvetet inrikta varje mans utbildning på den tjänst och den befattning, han skall utöva enligt mobiliseringsplanen. eller att omvänt sett, efter resultatet av en skola eller utbildningskurs verkställa en ändamålsenlig personalplacering. Alltnog, betydelsen av ett rätt bedrivet mobiliseringsarbete är vid en trängkår så stor, att dess chef måliksom förhållandet är vid infanteri-, kavalleri- och artilleriregementen samt vid ingenjörkårerna hava vid sin sida en regementsofficer med möjlighet och förmåga att överblicka verksamheten vid truppförbandet i dess helhet och med uppgift att enligt kårchefens anvisningar knyta tillsammans mobiliserings- och utbildningsarbetet.

Vad slutligen angår utbildningen måste denna för att giva ett tillfredsställande resultat, det må gälla manskapets eller befålets utbildning, omsorgsfullt förberedas, noggrant övervakas och inspekteras, varefter erfarenheterna böra bearbetas. Till förberedelserna hör lärarpersonalens undervisning i reglementen och föreskrifter samt dess pedagogiska träning. Vidare måste anvisningar utfärdas för arbetet vid olika skolor, kurser och utbildningsavdelningar samt av kompani- och skolechefer uppgjorda utbildningsplaner granskas och fastställas. Under utbildningsarbetets gång är det av vikt att detta av regementsofficer övervakas och inspekteras. Endast därigenom är det möjligt att inom trängkåren i dess helhet nå ett enhetligt, målmedvetet resultat. Regementsofficer måste även personligen leda samövningar mellan olika kompanier, tillämpningsövningar av större omfattning under sommarsoldatskolans senare del och under regementsövningarna samt övningar med särskilda ändamål såsom officers- och underofficersövningar. Regementsofficer måste även vara närvarande vid tentamina och förhör av olika slag vid det fast anställda underbefålets skolor, vid aspirant- och studentskolor m. m. Vikten av att under utbildningsarbetet vunna erfarenheter bearbetas och, där så erfordras, genom

rapporter och förslag till högre myndigheter tillgodogöras, torde icke behöva framhållas. En uppfattning om utbildningsarbetets omfattning ger antalet skolor under ett arbetsår. Detta uppgår i medeltal per kår för fast anställt manskap till 8 skolor samt för värnpliktiga till 10 skolor. Därtill kommer, såsom redan i det föregående framhållits, särskild utbildning till bilmekaniker, signalister, trafiksoldater, kulsprutemanskap, hovslagare m. m. Vid Svea trängkår tillkommer dessutom officersaspirantskolan och två studentkompanier, var för sig uppdelade på tre tjänster: träng, bil och sjukvård, samt kompani för utbildning av värnpliktiga läkare. Särskilt bör dessutom i detta sammanhang officers- och underofficersutbildningen bringas i erinran. Denna utgöres vid trängkår liksom vid varje annat truppförband av årligen tid efter annan återkommande fältövningar för officerare och underofficerare, föredrag, övningsritter, krigsspel m. m. Dessa övningar äro emellertid vid trängen av en alldeles särskild betydelse, därför att dess personal, även om den är avsedd för ganska lågt ställda befattningar, icke får samma tillfälle som vid andra truppdrag att föra befäl vid truppövningar, beroende av bristande tillgång till hästar, anspanssfordon och bilar. Befälsutbildningen ställer desto större krav på ledaren, som den på grund av sin natur äger rum inom ramen av högre förband: armé och arméfördelning. Förberedelserna fordra mycken tid, omtanke och erfarenhet, om övningar av nämnda slag skola giva det rätta utbytet.

En återblick på det ovan anförda torde giva vid handen, att de arbetsuppgifter, som i fredstid påvila en chef för en trängkår, äro av en betydande omfattning. Det är enligt min mening icke möjligt för en man även med den bästa vilja och arbetsförmåga att lösa dessa på ett tillfredsställande sätt. Den av försvarsrevisionen av ekonomiska skäl förordade organisationen med endast 1 regementsofficer vid varje trängkår bör därför utan dröjsmål utökas, därest verksamheten vid en trängkår skall giva vad den bör och måste giva. Det avgörande skälet för mig att nu upptaga denna fråga har varit, att med endast 1 regementsofficer vid en trängkår — kårchefen — denna bliver så bunden av expeditions- och förvaltningsverksamhet, att han icke kan ägna nödig uppmärksamhet åt utbildningen och mobiliseringen. Dessa båda verksamhetsgrenar, vilka äro de ojämförligt betydelsefullaste i det militära arbetet, fordra vid en trängkår, liksom vid andra truppförband, 1 regementsofficer vid kårchefens sida.

Slutligen torde böra nämnas, att enmanssystemet inom regementsofficersgraden vid trängkårerna är förenat med vissa särskilda olägenheter, vilka i och för sig synas mig nödvändiggör ett frångående av systemet.

Vid de tillfällen, då kårchefen på grund av tjänstledighet, kommendering eller sjukdom är förhindrad att utöva befälet, inträder för närvarande, såsom dennes ställföreträdare äldste kaptenen. Denne tillhör i regel den kategori, som icke ansetts förtjänt av befördran till regementsofficer på stat, ja, kanske icke ens vid avskedet när nämnda grad. Det oaktat skall han föra befäl över övriga kompanichefer och kaptener, regementsläkare med majors tjänsteställning samt regementsintendent med måhända äldre fullmaktsdatum. En dylik organisation är icke lämplig.

Enligt TjR § 68, mom. 8, i dess genom go nr 479/1933, ändrade lydelse skola för befördran till regementsofficerarebefattning, med vilken följer chefskap för regemente (kår), kraven ställas särskilt höga med hänsyn till det ansvar, som påvilar regementschef (kårschef) i fråga om såväl regementets (kårens) utbildning som upprätthållande av en god anda och krigstukt inom detsamma (densamma). Vid samtliga truppdrag utom trängen

kan först befordran ske till lägre regementsofficersgrad samt befordran till regementsofficersbefattning, med vilken följer chefskap, ske efter urval bland dem, som under flera år tjänstgjort och prövats i annan regements-officersbefattning. Därigenom har organisationen vid dessa truppslag skapat goda förutsättningar för besättande av chefsbefattningar enligt TjR ovan anförda föreskrift. Vad trängtrupperna däremot beträffar måste befordran till regementsofficer, med vilken följer chefskap, ske omedelbart ur kaptensgraden. Det är självfallet, att detta förhållande är ägnat att i hög grad försvåra ett lämpligt urval. Härtill komma även andra olägenheter. Sker befordran vid trängtrupperna efter samma ålderslinje som vid armén i övrigt, d. v. s. till major vid i medeltal 43 års ålder, bliver följden kvarstående i chefsbefattning under en tid av 12 år, ett förhållande som, olägligt i och för sig, kan hava högst menliga verkningar för ett truppförband, därest vederbörande icke visar sig i sin ämbetsutövning motsvara de ställda förväntningarna. Strävan att undvika dylika förhållanden kan åter leda till att befordran till regementsofficer vid trängen förskjutes till senare år än vid övriga truppslag eller som eljest är önskvärt. Det må erinras om, att de två senast vid trängen till regementsofficer befordrade hade vid tillfället i fråga en levnadsålder av 48 resp. 50 år.

Till sist må framhållas, att det icke synes riktigt vare sig ur principiell eller ekonomisk synpunkt att besätta chefsbefattning vid truppförband med regementsofficer av majors tjänstegrad. Fredsstaberna vid armén hava icke heller räknat med en sådan anordning i något annat fall än vid tvenne av arméns trängkårer.

På grund av vad ovan anförts har bifogade förslag till ändring i staten för officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. (bil. 2) vid trängen i vad rör regementsofficerare blivit utarbetad. Antalet överstelöjtnanter har upptagits till fyra, samtliga kårchefer. Skäl finnas att i staten bereda möjlighet till överstebefordran för åtminstone en av dessa kårchefer. För närvarande har jag icke ansett, att denna fråga bör göras till föremål för någon framställning. Antalet majorer har upptagits till fem, varav en för varje trängkår samt en enligt nu gällande organisation avsedd för tränginspektionen. Ökningen av antalet beställningar uppgår sålunda till två överstelöjtnanter och två majorer, vilka enligt bifogade kostnadsberäkning (bil. 3) medföra en kostnadsökning av kronor 34 920.

Samtliga arméfördelningschefer, med vilka jag i ärendet samrått, hava icke blott förklarat sig icke hava något att erinra mot en framställning om ändring i staten på sätt ovan föreslagits, utan även velat tillstyrka framställning i fråga.

Hos Eders Kungl. Maj:t får jag därför i underdånighet anhålla, att bifogade förslag till ändringar i staten för officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen måtte föreläggas nästkommande års riksdag.

Stockholm den 12 augusti 1934.

Underdånigst
Axel Bredberg.
Inspektör för trängen.

|Thorgny Unge.

V. P. M.

rörande de förvaltningsärenden å avd. IV — intendenturavdelningen — som tillkomma kårchef vid trängkår.

De förvaltningsärenden, som i här berörda avseende tillkomma kårchef, äro i stort desamma som förekomma vid varje truppförband. Någon nämnvärd skillnad mellan å ena sidan trängkår och å andra sidan exempelvis infanteriregemente förefinnes icke beträffande de olika målens karaktär över huvud taget. Antalet mål torde på grund av truppförbandets storlek i någon mån växla, men huvudsakligen torde målen vara desamma även om summor m. m. äro mindre. Samtliga remisser avseende truppförbanden i gemen skola sålunda besvaras även av trängkåreerna och samma uppgifter av alla truppförband insändas.

Till förvaltningsgrenen hörande ärenden äro i regel av sådan natur, att de icke kunna överlåtas till annan person utan måste av kårchefen avgöras efter föredragning av vederbörande tjänstegrenschef, med vissa undantag, där tjänstegrenschefen äger att efter uppdrag å kårchefens vägnar själv avgöra ärendet. I de flesta fall röra sig förhållandena dock på det ekonomiska området, och kårchefen blir ensam eller gemensamt med den föredragande ansvarig för åtgärden. Under sådana omständigheter och med hänsyn till den mångfald föreskrifter, som måste iakttagas, torde förvaltningsgöromålen för kårchefen personligen taga väsentlig tid i anspråk.

De viktigaste ärenden, som förekomma inom avdelning IV och som skola handläggas och avgöras av kårchef, äro i korthet följande.

Periodiskt återkommande ärenden:

1) *upphandlingar* omfattande livsmedel årligen 3 gånger, bränsle 2 gånger, ackordshästar 1 gång, rengöringsmedel m. m. 1 gång.

Dessa liksom övriga ärenden förberedas givetvis av tjänstegrenschefen, men måste dock avgöras av truppförbandschefen, vilket med hänsyn till att upphandlingsföreskrifterna för närvarande äro rätt omfattande tager ganska lång tid i anspråk. Därtill kommer ett avsevärt antal kontrakt som skola underskrivas för dessa upphandlingar,

2) *hushållsplaner* årligen, avseende användandet av de kåren tilldelade anslagen till mundering, kasernutredning, förplägnadsutredning, bränsle, lyse, renhållning, signalmateriel m. m.

3) *förrådsinspektioner* omfattande — när bataljonschef icke finnes vid trängkåreerna — såväl bataljonschef som regementschef tillkommande skyldigheter enligt gällande intendenturförrådsinstruktion, vartill kommer granskning och beslut rörande de inventeringar, som skola utföras vid kårens olika förråd,

4) *besiktningar* av utrustning såväl vid inryckningar som vid utgående kontingenter, vilket måste — ävenledes därför att mellaninstans av bataljonschef icke finnes — utföras av kårchefen,

5) *rapporter* månadsvis återkommande såsom rörande förråden, (magasinsbesked) och eldning (eldningsrapporter),

6) *löneplaceringar*, kvartalsvis återkommande för officerare och underofficerare, samt å andra tider för manskap,

7) *handläggning av persedel mål.*

På icke bestämda tider återkommande förvaltningsgöromål.

Till de periodiskt återkommande ärendena sluta sig självfallet ärenden av samma natur, vilka äro av sådan omfattning, att de i regel förekomma dagligen i en eller annan form.

Utredningar och yttranden.

Förekommande utredningar och yttranden taga, även om de förberedas av tjänstegrenschefer, betydlig tid i anspråk. Av sådana yttranden kunna nämnas en del under år 1933 avgivna, nämligen: rapport över förskottens nedbringande, rapport över den individuella utspisningen, yttrande angående utbildning av köksföreståndare, angående expensanslaget vid kåren, angående kollektivavtal, vedeldning, avskrivningsreglementet, eldning med inhemskt vedbränsle, utredning angående olika lampor och lyktor för krigsbruk, yttrande rörande traktamentsersättningar, änkepensionering, utspisningskommissionen, upphandlingsfrågor och upphandlingsförordningen m. m.

Instruktioner.

Till kårens förvaltning hänföres även utfärdandet av instruktioner för underavdelningarna i förvaltningstjänsten. Av dylika instruktioner hava under år 1933 uppgjorts och fastställts munderingsinstruktion, förplägnadsinstruktion och belysningsinstruktion, arbeten, som ävenledes taga avsevärd tid.

Enskilda lägerkassan.

Till avdelning IV anslutande är också förvaltningen av enskilda lägerkassan, vilken dock vid en trängkår har betydligt mindre omfattning än vid infanteriregementet, men väl kan mäta sig med motsvarande vid kavalleri- eller ingenjörtrupperna.

Kassaförvaltningen.

Vad slutligen beträffar kassaförvaltningen åvila trängkårens chef samma skyldigheter i vad rör inventeringar av räkenskaperna, vid ombyte av regementsintendenten, kassakontrollanter, m. m. allt åtgärder, som icke kunna överlåtas till annan, med mindre kårbefälhavare i kårchefens frånvaro är beordrad, och som således måste taga viss tid i anspråk.

Bilaga 2.

Förslag till ändringar i stat för officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen.

Officerare	Antal	Löneplan och lönegrad enligt vederbörligt avlöningsreglemente
Överste	1	O 6
Överstelöjtnanter	4	O 5
Majorer	5	O 4

Kostnadsberäkning.**Enligt nuvarande stat.**

En överstelöjtnantsbeställning enligt D-ort.....	Kr.	9 780:—
» » » G-ort.....	»	10 500:—
Två majorsbeställningar » C-ort.....	»	17 880:—
En majorsbeställning » F-ort.....	»	9 660:—
		<hr/>
	Summa kronor	47 820:—

Enligt föreslagen stat.

Två överstelöjtnantsbeställningar enligt C-ort	Kr.	19 080:—
En överstelöjtnantsbeställning » D-ort	»	9 780:—
» » » F-ort	»	10 260:—
Två majorsbeställningar » C-ort	»	16 680:—
En majorsbeställning » D-ort	»	8 580:—
» » » F-ort	»	9 060:—
» » » G-ort	»	9 300:—
		<hr/>
	Summa kronor	82 740:—

Den föreslagna staten skulle alltså medföra en kostnadsökning av kronor 34 920:—.